Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3607/A/4

Pretiosa Margarita

1546

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3607/A/4

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3607/A/4

3607 (41)
A4
N VI 8
LACINIUS 16 (Janus)
DR. ERNST DARMSTAEDTER
No. 840
COLLECTION

Collegii 20.2 ...
20 ... 16 ... 8 ...

EB. 3575

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3607/A/4

70629

PRETIOSA MARGARITA NOVELLA DE THESAVRO, AC PRETIOSISSIMO PHILOSOPHORVM LAPIDE.

Artis huius diuinæ Typus, & Methodus: Collectanea ex Arnaldo, Rhaymundo, Rhasi, Alberto, & Michaele Scoto; per Ianum Lacinium Calabrum nunc primum, cum locupletissimo indice, in lucem edita.

AL DVS

Cum priuilegio Pauli III. Pont. Max. & Senatus Veneti ad annos decem.

M. D. XLVI.

PIERIVS ROSEVS CANDIDO LECTORI.

H oc opus humano tristem de corpore morbum
Propellit, bilis quem male sana parit:
S eruariq; docet pulchro cum flore iuuentam;
Et senij placidos usque uidere dies.
S i quis iussa ferat dijs adspirantibus; omnem,
Quam simulabit, ouans pauperiem fugiet:
H ic latitans miseris poterit succurrere egenis,
Et supplex magno reddere uota Ioui.

IDEM.

P ro lucro duri qui iam subiere laboris
Omne genus, Calaber hosce ualere iubet.
A uriferum cernis studium? mirabere. librum
Hunc qui non habeat, nil habuisse putes.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3607/A/4

HIPPOLYTI FANTOTII DELPHICI PERVSINI HENDECASYLLABON.

Ars diuina malis diu magiſtris
Indignam male paſſa ſeruitutem
Cæcis delitui gemens tenebris.
Ad claros ſtudijs uiros, & uſu
Illuſtres redeo gradu citato
Tandem ſuppetias petens, opemq;.
Cunctantur miſeri. miſertus unus
Afflictæ lacrymas, uicem dolensq;;
Et ſordes, habitumq; non herilem
Ornatu decorat graui Lacinus.
Monſtrat, omnibus afferens micantem
Lucem, quid ualeat meæ potentis
Naturæ ſtudium. meo Therapo
Quale iudicium, eruditionem
Donarim, poteris uidere lector.
Is, quod Gebber habet, Bonus, quod ipſe
Huc ſpectans tot habet libris Rhamundus,
Deſcriptum Methodo breui reponit.
Magno mehercule dignus eſt honore,
Quo doctore uirum per ora mittor.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3607/A/4

IANVS LACINIVS CALABER PSYCHRONEVS MINORITA LECTORI SALVTEM.

CVM oppositorum lector optime (philosopho teste) eadem sit disciplina, & ipsa iuxta se posita magis elucescant. Ideo non tam laudabilem profecto, atque expetendã esse liberalitatis uirtutem, quàm turpe, atque execrandum esse auaritiæ crimen. quod hinc facile percipi potest. Nam quemadmodum eos, qui se non tam sibi, quàm patriæ et amicis omnibus in lucem editos esse existimãt, quique etiam non modo curam omnem atque industriam, uerumetiam uniuersas facultates, ad publicam bonorum utilitatem conferunt, omni penitus laude dignissimos facile cẽsemus. Ita ij qui propter insolentiam quandam, & immoderatam habendi cupiditatem totius interim iustitiæ, atque humanitatis immemores, conditis thesauris, sibi tantum student, suasq; res tantum agunt, tam sunt inhumani & immanes atque harpyis similes, ut infamiæ notas subire & in omnium hominum sermonem, ac uituperationem uenire meritò soleant. atque ijdem, qui uel partis diuitijs, uel inuentis opibus ita submerguntur, ut non tantum ijs quibus maxime prodesse debent, ea non communicent, uerum buffonibus quàm simillimi, nec sibi ipsis satis unquam sunt commodo. Vnde hoc execrabile uitium, quanto magis est contra naturam boni, generisq; humani societatem, eo fortius liberalitatem esse optimam arbitramur. Quo fit ut cum ex Gallia Cisalpina Patauium redierim illa doctissimi uiri Boni Ferrariensis quæstio luculentissima, de alchimiæ possibilitate atque

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3607/A/4

ueritate mihi sese obtulerit. In qua adeo docte & exquisite,
ita subtiliter, copiose & accurate disputatum est, ut nihil
quod ad eam rem pertineat derelictum, nihil indiscussum,
nihil non plene satis probatũ offendas, quod tandem nulli,
nulli ex omni numero fecere priores. Hæc siquidem discepta=
tio, non solum illis, qui huiusmodi studij genere delectan=
tur, erit (iudicio meo) non iniucunda, nec ingrata. Ve=
rum etiam illis qui huic scientiæ & arti continue aduersari
solent, & auro gemmisq; longe pretiosior existimabitur.
Merito igitur in idem auaritiæ crimen, (quod à me longe sem
per abfuit) incidissem, si aut diutius clarissimæ huic rei tene=
bras obduci permitterem, aut nostri temporis philosophos,
(siqui sunt, qui perpauci tamen sunt) tam excellentis inge
nij indole, & doctrina, non sine magno illorum incommo=
do, ac denique disciplinarum omnium genere spoliatos atque
orbatos, æquo animo ferrem. Itaque ne ab ijs, qui huius=
modi doctrinæ studium & opera dicarunt, illiberalis siue
inhumanus iure haberi possim: sed potius quantum in me est
non solum mihi, sed etiam alijs prodesse ualerem, collecta=
nea quædam ex Raymũdo Lullo, ex Arnaldo de Villa Noua,
ex Michaele Scoto & Rhasi, Diuo Alberto & alijs huiusce
classis & multarum lectionum uiris, una cum Bono Ferra=
riensi in publicum ire & ad communem utilitatem nunc in
lucem mittenda curaui. In quibus quidem nihil quod non
egregie eruditum, non excellens, non absolutum sit offendes.
Etenim tanta est horum philosophorum (præsertim & Boni
Ferrariensis) rerum cognitio. Tam incredibilis rerum copia
ac diuina propemodum dicendi uis, ut Bonum ipsum omnibus
alijs præponendum & longe principem non dubitauerim.
Nullum denique satis admiraturum putem, cum quis eum
legerit senseritq; aureum illud philosophiæ flumen effundere.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3607/A/4

Nam is si occultos atque abditos philosophorum sensus conetur explicare: quis hoc homine subtilior? siue huius profundissimæ disciplinæ uelit rationes reddere, & illius ueritatem accuratissime demonstrare; quis illo doctior? quis clarior? quis denique præstantior erit? unde nō sine rationis causa in frontispitio titulus sit affixus. Pretiosa Margarita nouella. Et uere nouas ac preciosas fert Margaritas, non obscuras, non ambagibus denigratas, ut aliorum ferè omnium, huius tam eminentis scientiæ & superexcellentis philosophiæ partem, facile erit uidere monimenta scriptorum: qui adeo obscure & tetrice illam pinxerunt, ut nullus aliquando comprehensurus ea penitus uideretur. At non illos sequutus est Bonus noster sed ita docte, ornate, & splendide, in doctrina Peripatetica & Aueroica, necnon in terminis notissimis, non modo possibilitatem & ueritatem, sed eius necessitatem, studiosis omnibus, demonstratione propter quid & potissima demonstrauerit. Cuius ipse rationes & opera non sine magno labore in unum collegi, & quoad potui, elucidaui, purgaui, auxi. & in optatum candorem redegi. Optarem meam hanc diligentiam, seu potius curiositatem, non fore studiosis inanem, aut doctis ingratam. Sed qua pietate fortuna quadam, seu fato quodam impellente erga studiosos omnes sumus, eadem nunc & charitate tenebris eruta opera, quæ diu lucem optarent, læto uultu suscipe, hylarem piumq; restitutorem complectere sinuq; tuo foue. Cui pro tanto munere immortales agere gratias ne desinas. Tibi igitur persuasum uelim, ut die noctuq; in ipsius lectione uerseris. Quod si opus gratum fore cognouero, cūprimum aliquid ocij nactus fuero Methodum in omnes libros diui Rhaymundi Lulli expecta. Vale.

Colloquium nuncupatorium . interloquutores
Bonus & Lacinius .

Bonus. C ONSVEVERVNT omnes mi Lacini qui in uarijs literarũ studijs præclarum aliquid & memoratu dignum ediderunt uel editum instaurarunt, purgarunt uel auxerunt, illud ad communem studiosorum utilitatem in lucem dare, ut id posteris optime humanis actum sit usibus. Cum tu igitur labores meos unà cum bonis auctoribus collegeris, locupletaueris\q; : ne permittas oro ut sic perpetuo sub puluere delitescam, sed da operam ut meis & amicorum omnium uictus precibus in publicum unà cum Arnaldo, Rhaymundo, atq; alijs exeam. Vt doctis omnibus nunc pateat quanta lux omnibus alchimiæ auctoribus sit addita, quantus\q; splendor illis accesserit. Lacinius. Quanquam multæ fuerint auctoritatis antiqui, multæ\q; doctrinæ, fateor tamẽ nihil esse tam ornatum quod expoliri non possit & nihil tam plenum quod incrementum recipere non ualeat: sed quia ab eruditissimis hominibus nobis præmonstratum atq; seruatum est, Argumentum quodlibet recte dicari Pontificibus aut principibus, uel illi potissimũ offerre, à cuius benignitate laborum suorum cumulatissimã mercedem uel degendæ uitæ leuamen aliquod sperant. Delige quem uis cui te in munus offeram, uel sub cuius nomine tutũ hoc opus exire ualeat. Bonus. Solent non nulli quod tu narras seruare, existimantes eorum opera summo haberi in precio si Pontificibus aut Regibus fuerint dicata: aliqui uero metuẽtes erga nuper suos natos libros quorundã insolentiũ morositatem, qui priusquã degustent reijciunt et aspernãtur,

præfigunt hi in frontiſpicio ſui uoluminis ſummorum prin-cipum elati ſupercilij titulum, ſperantes ab illis hoc iſtud ſaltē impetrare ne male conciliati hi damnent, ne faſtidiant, ne conſpuant, ne deniq; aſpernantur antequam legerint: qui planè mihi nō tam largiri uidentur quā ſperata cūipſis quadam magna cōmutatione aſtute, calidéq; mercari, præſertim cū nec ipſos lateat eos quibus dicauerint nuſquam uiſuros aut lecturos. Nulla igitur ex parte hæc tam uulgata conſuetudo mihi aliquādo perſuadere potuit, ut me principibus, aut Pōtificibus quauis ex cauſa nuncupares. Lacinius. Exiſtimo, quod ſine tali præſidio, inſolentiam inuidorum, auarorum blaſphemias, ſciolorum riſus, mercatorum calumnias, & denique illorum omnium maledicentiam, qui ſibi ipſis tantum ſapiunt, ut cunctis, quæ ipſi non probauerint naſum & os cōtorqueant, uitare minime poteris. Et ſic maleuolorū omnium aculeos perhorreſcens cymerijs ſub umbris perpetuo deliteſces. Bonus. Hoc quæſo tu ne cures, latrant enim canes pro natura & conſuetudine ſua, & tunc latrare deſinent cū deſinent uiuere. Quid quæſo latratus iſtorum cuiquam obeſſe poterit? nonne uulgatiſſimum ſemper fuit improbos homines uiris probis uel propter inuidiam uel propter diſſimilitudinē ſolere latrare? Et tamen ille probus ſemper habitus eſt, quem peruerſi maxime improbauerint. Ego certe ab iniquis quibus uis uerbis mallem quàm reipſa uituperari. Nō igitur eſt curādum quid nobis homunculi ſed quid uiri probi, neque tantū quid uiri, ſed quid ueritas ipſa loquatur. La. Si te alicui magno principi dicauero ceſſabunt forte obloqui ac latrare. Bo. Fruſtra ſiquidem laboras, ſicredis quauis autoritate perditos iſtos loquaces emendare, qui ſi Deo, uenenoſo ſuo ore nō parcunt, quo nā pacto nobis parcent? Noli quæſo tu ad tam

leuissimam uulgaris susurri auram, à bono tuo proposito desistere. Laci. Quis scit si recipiemus ab illis nostrorum laborem mercedem, & erunt nobis degendæ uitæ leuamē? Bo. Ita pensitauit Aurelius Augurellus cū suā chrysopeiam Leoni decimo pontifici maximo dicauit ab eo (munifico quidem ac liberali) aliquod ingens munus expectans. at is Augurello ex uiridi serico marsupium dono dedit: qui color spem uulgo futuram indicat. Lacinius. Perbelle, sciteq; fecit pontifex, Nam si philosophorum lapidē fecerat Augurellus, alienis nō indigebat opibus, quando ipse omnium esset ditissimus. sed mi Bone, qui diues est, amicis etiam indigeat oportet, Igitur mihi obtemperes uelim, ut illis saltem quorum beneficijs adstringor, tali munere impertiam. sunt etenim multi quibus non modo mea omnia, uerum memetipsum debere cognosco, quo excellētissimo munere ipsis longe carissimus ero. Bonus. Falleris me hercle, nam si tu, quempiam in hoc negotio publice uocare præsumpseris, eundem tibi ex amico inimicum comparabis. Nunc ne nosti eos omnes, qui hodie huiusmodi artem exercent cauere ne aliquo modo innotescant? Laci. Heu! prophanam igitur facis artem? Bonus. Idiotæ isti cū sint, idiotarum habent opinionem, sed ars ipsa sancta est, & quam non nisi puros ac sanctos homines habere licet. nam ut diui Thomæ utar sententia, Ars ista uel reperit hominē sanctum, aut reddet eius inuentio sanctum. Laci. Non sic aiūt moderni nostri, sed dicunt non tantum religiosos omnes: uerum nec uiros probos illa decere. Bonus. Et tu quoque horum uulgarium sequeris uocem atq; opinionē? Laci. Vulgarium? optarem siquidem, sed ut uideo, communis & fere omnium est sententia. Bonus. Insanis me hercle, & mihi hæc tua contentio bilem excitat (nisi de sophistis fiat ser

mo apud eos) qui quidem non alchimici philosophi censendi sunt, sed fures atq; latrones : qua propter uulgus iners atq; ignarus alchumistæ nomen, perditis istis simul atq; philosophis confundit, qui sicut distat lux à tenebris, uerũ à falso, Deus ipse à mammona, bonum à malo, sic isti inter se minime cohærent et ueluti cacodæmõ spiritus angeli nomẽ adhuc retinens, nihil cum beatis illis spiritibus, commune possidet in re, nisi forte nomen, sic itidem isti empyrici sophistæ, falso sibi nomen usurpant, qui quidem suis latrociniјs artem hanc sanctissimam fecere fabulã uulgi. Nam uera et nunquã satis laudata, alchumisticæ transmutationis operatio maleficis istis nullo pacto conuenire potest. sed ijs tantum, qui semper uiri probi ac deo dicati habiti sunt. Nonne antiquo illo seculo sanctus fuit Hermes ille ter maximus (ut fertur) artis huius inuentor? sed prætereo antiquos omnes, quia uix sufficeret dies si omnes memorare uelim, sed hos tantum recentiores theologos in mediũ adducã. Ioannem scilicet Damascenũ in primis uirum religiosum ac sanctum, necnon & theologum insignem, Albertum cognomento magnum, Diuum Thomã, qui quantum doctrina & sanctitate claruerunt, ostensione nõ indigẽt. uide adhuc & Rogerium Bacconitanum, Haymonem, Raymundum Gottifredum theologos excellentissimos. Ioannem Ticinensem episcopum Reuerendissimum, Garsiam Cardinalẽ & alios quos Vincentius historicus inter alchimiæ autores enumerat : Fratrẽ Helyã, fratrem Guilielmum, Riccardum, Petrum de Iliaco, Morienum & quamplures alios claustrales atque theologos egregios, quos ne tibi sim tædio silentio inuoluam, horum etenim opera & labores in hac arte latissime patent. Quid de Vincentio historico, uiro religioso & undique doctissimo referam? qui non dubitauit in

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3607/A/4

bẽt namq; christiani omnes quacũq; ex licita atq; honesta cau sa aurum, non ut seruent illud, sed ut habeant unde egenis omnibus succurrere possint. Laci. Cur igitur nostri antiquo rum uestigia sequentes id idem nobis præcipiunt, affirmantes ex eius publicatione, mundi ruinam fore uenturam? Memi ni etiam me legisse apud Ioannem de rupe sissa uirum theolo= gum, talia præcipientem: Cauete (inquit) omnes in quorũ manibus hæc nostra peruenerint, ne illa quæso, ad manus per ueniant infideliũ, quia fides rueret Iesu Christi. Bonus. Ah, ah, ah. Liceat quæso nunc contra hos insensatos sic exclama re: O, Iane à tergo quem nulla ciconia pinsit, oh dementes miseri, Indiget ne Iesu cristi dei fides, auro & gemmis? In= diget armis? quando per tela per ignes, toto aduserante mun do, erecta est eoq; magis incrementum recipit, quo magis im= pugnatur. sed hos quæso mittamus homines (ut pro nũc ita loqui liceat) testiculatos magis quàm cordatos. Nonne palá est eos contra domini præceptum agere, qui docuit, quod gra tis accepimus gratis etiam dare? Dicant isti obsecro, quid uti litatis afferat hominum generi abscondita sapientia? Quid gemmæ reconditæ? Quid in uisus defossusque thesaurus? Et quid tandem lucernæ esset usus? quod commodum? quæ uti litas? si sub modio et non super candelabrum collocetur: quẽ admodum à Christo seruatore proditũ. est sed ij credo ex in nata auaricia, nõ ex christiana pietate talentum domini suffo diunt, cum id quod aiunt, ignauia potius quam pietas esse uideatur. Laci. Noui ipse quamplures, qui tantopere ti= ment ne sui libri pateant & ita caute eos seruant, ut nec ipsi quidem eos legant, cum sint ignari, nec alios legere, aut ui= dere permittant, cum sint inuidi atq; maligni, arbitrantes in illorum aperitione seu ostensione, statim ex eis lapidem in pu=

blicum exire, & per uicos omnes atq; plateas spaciari, saltareque. Sunt etiam ij admodum auari, ut nec obolum quidem huic negotio aliquando exposuerint, & arbitrantur uellétq; lapidem illum philosophorũ sibi tantum è cælo plui atq; donari. optant quoq; scarabei isti uolare cum aquila et dici ac uocari philosophi. Pro talibus igitur orandum existimo, ut de mentibus eorum dementiæ & ex cordibus auaritiæ nebulæ expellantur. Bonus. Vtinam diuinæ bonitatis radius illorum mentibus illucesceret, sed in eis uulnus insanabile conspicio, ut curare tam ueterem morbum, difficillimum sit & forsitan impossibile. O`, si isti animaduerterent Dei prouidentia, omnia (præsertim opus istud sanctissimum) regi gubernarique, non ita desiperent. Nonne uident miseri, eos omnes, qui & librorum copiam, pecuniam, doctrinam, famulatũ & operatores habent, operantur laborantq; in his semper, & tamen proposito uacuos esse uidemus. Ne mireris amice, nam ad Deum ipsum sine deo mortalis homo accedere non potest: sicuti nec lumen sine luce oculus ipse uidere nequit, ita sine ipso largitore Deo, ad hoc tam grande atq; ineffabile donũ suum quiuis peruenire minime ualet. La. Quid quæso nũc harpyæ istæ ad hæc respõdere poterunt? Bonus. Delirant miseri & ueluti sensu atq; intellectu carentes, non uident quanta nobis omnibus ad hunc beatum & tãdiu optatum lapidẽ opponitur difficultas, adeo ut grande illum Sisiphi saxũ, per montis ardua sursum uoluere uideamur; & quando magis tam excelsi operis finem uidere credimus, tunc magis in ignorantiæ abissum labimur, quia pauci sunt quos æquus amat Iuppiter, aut talis uehit ad æthera uirtus. Cum tamen hæc ipsa aderit, tunc nobis ipsis atque amicis omnibus percari erimus, quibus iam derisui & ioco habebamur. Lacinius.

O' facinus, quid audio, ut scientia hæc tam supernaturalis & ars tam rara hodie apud multos illusio & deceptio uideatur? Bo. Nec mirum, quoniam euenit, ut hoc deplorato seculo omnis generis homines & quidem ignauissimi, audeãt artis & scientiæ huius fœlicissimæ & altissimæ philosophiæ latentes causas perquirere, arbitrantes lapidem illum beatissimum è chartaceis, ambagibus ac deceptionibus idiotarum quorundam extorquere atque furari. ij siquidem sunt fabri, lanarij, lignarij & id genus hominum μελαγχολούντων cupientium sine labore ditari. Laci. Non ne illam quærunt similiter & docti, nobiles, principes ac denique reges? Bo. Quid tum? Noui ipse quamplures, sed non ut par est eos scientiæ huius præstantissimæ, sed tantum auri cupidos uidi, ita ut iures duros esse silices ex quibus aurũ ipsum excauatur, sed duriorem illorum dices auri famem. & licet eos omnes cunctis in rebus nasutissimos iudices, hac tamẽ in re nihil dices habere nasi, cum eos quandoque uideas stolidissimas chimeras credere ambiguáq; ac falsa, inania atque puerilia, pro ingenti nescio quo semper amplecti & nunc huic peregrino, nunc uero illi, aures arrigunt, qui ampullosa & uana pollicitantes, quotidie in arsenicis, sulphuribus, mẽstruis & his similibus promptissimi auidissimiq; inscite atque inepte operantur, qui tandem hoc fine clauduntur, ut tempus ipsi conterant, aliosque conterere faciant, & sic pro lapide acquirendo pecuniam dilapidant, ac demum cum proposito frustratos se esse conspiciant, conantur quæsitæ longius herbæ, in ualido fugiens argentum sistere succo. La. O' tardas adeo mentes assuetáq; falli artificum uarioq; rerum per inania ductu pectora, quidnam conueniunt ista metallis? Sed heu quantum à proposito longe uagamur. Bo. Minime,

nam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3607/A/4

nam omnia quæ dicta sunt ad rem pertinent, ecce iam tua ope in lucem exeo, non Principum aut Regum dignitate protectus, sed ipsa tantum uirtute comite, antiquorum ægyptiorum morem partim imitatus, qui cuncta Mercurio dicabant, tanquam uirtutis ingenijq; ipsius autori ac largitori: partim uero soli tanquam rerum omnium ac generationis patri. Soli igitur et mercurio dicatũ esse uolo ex quorum fonte cuncta huic operi necessaria proficiscuntur. Necnon illis omnibus, qui uirtutem, & quæcunque recta sunt, colunt; eos autem omnes qui tantum salis habent, ut quæcunque ipsi non probauerint, negligant atque dãnent. Inspiciant quæso ipsi opus diligenter, illis opus non autor ipse loquatur. Nam cum autor in sui ipsius commendationem loquitur, male quidem agit, bene uero cum opus ipsum loquitur. Vanus iudicio meo censendus est opifex, qui ab alijs magis quàm ab ipso opere laudem expectat atque honorem.

Vale.

Metallorum in melius mutationum Typus, Methodusq;, per Ianum Lacinium Therapũ Calabrum nunc tibi lector in lucem dantur.

RTIS generandi. M. uel. Q. Nonnulla sunt principia quædam quæ sola cogitatione atque intellectu comprehenduntur, ut Chaos, Alteratio, Potentia, Operatio, Generatio, & Digestio. Quædam sensibilia tantum, ut uinum uel materia prima, Corpus siue forma, Elementa, Perfectum ens, uenenum informans, colores, fermentatio, separatio. Quædam tum intellectui tum sensui patentia ut cœlum.

A. EXCHAO primũ tanquã. E. tenebris exit idoneus artifex, seque inter hanc rudem, confusamq; & indigestam elementorum molem, & principia reliqua ad. M. uel Q. Incedentem cognoscit, quo ad per. B. C. D. perquæ natura ipsa subsequentia primordia illuc perueniat.

B. MATERIAM accipimus, tum eam, ex qua agente extrinsecus artifice oritur. D. Tum Metalla imperfectiora sub M. uel Q. Immutanda item. C, &. D. qua patiuntur.

C. FORMA uero est, ut artifex principijs his administrans, Et eadem considerate mouens. Est etiam id, quòd ipsi. M. uel Q. præstat, quo ipsa sint & existant, quó ue ét quodcũq; ex. T. S. V. Z. libuerit in. X. uel. Y. immutet.

D. COELVM est uis fœminea, à qua maris progenitura recepta nutritur & crescit, quousq; in. M. uel Q. omnino mutetur.

E. ELEMENTA proficiscuntur de. B. in. D. & per. C.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3607/A/4

F.G.H.I. *permiſcentur uiciſſim.*

F. ALTERANT. C.*in*.D.&.D.*in*. C. *primum, deinde paulatim inuicem conuerſa in*. M. *uel* Q. *feruntur. Eſt et.*F.*potentia qua ipſius.*D.*eſt actus in quo et de quo: & quicum, & per quem, uniones ipſi ab arte ſunt & generantur.*

G. MISCENTVR. C.*cum*.D.*tātum quare illud* Pro-*pertianum maſculus & tota fœmina coniugium.*

H. DISSOLVTIONEM *appellamus, cum iam in utriſque &*. C. &. D. *tanquam in hermafrodito conceptum eſt.*

I. GENERATIONEM *dicimus partim, qua ex*.C. &. D. *fit*. M. *partim enim qua*. Q. *ex*. M. &. D. *ſed ita ut hæc ipſa in uaſculo conſtituta à natura magis quā ab arte adminiſtrante proueniet.*

K. COLORVM *primus niger, qui ut primo, ita difficilius cæteris apparet oſtenditq; concubuiſſe*.D. *cum*. C. *et concepiſſe*. *Et proculdubio optatum*. M. *uel*. Q. *oriturum*. *Candidus alter, quo*. C. *ad*. M. & *inde ad*. Q. *ſenſim progreditur*. *Tertius croceus, per quem apparet iam in unum cuncta conſtitui cepiſſe, quod ſemen in omne*. D. *per minima quæq; diffuſum eſt*. *Quartus rubet, qui*. M. *uel*. Q. *iam ortos manifeſtiſſime demonſtrat.*

L. DIGESTIO *eſt qua, quod conceptum eſt, igne extrinſecus mouente & opitulante, conſequitur, ut ex*. C. &. D.M. *uel ex*. M. &. D.Q. *perficiatur.*

O. SEPARATIO *eſt in his, quæ elementa appellantur, quæ de*. B. & *item*. D. *orta, ab eiſdem quoque ſeparantur.*

P. OPERATIONEM *intelligimus uel ea qui à*. B.

& reliquis principijs in. M. uel. Q. generandum protẽditur, uel quæ ab. M. &. Q.. in deputanda immutandáq; metalla, ac etiam continuo informanda prouenit.

M. PERFECTVM ens inter principia ideo commemoramus, quod tam & si id ipsum est quo ex. C.D. per. E. F.G.H.I.K.L.O.P. tendimus, formæ tamen & efficientis causæ rationem habet, cum ea quæ diminuta sunt ad æqua reducit & perficit.

N. FERMENTATIO est in. Q.. ex. M. admirandus transitus, qua in re diuinus penè artifex necessaria fore. G.H.F.L.I.D. arbitratus cum. D.C. &. M. in. G. cõstituerit, continenter eadem lentissimo fouebit igne quo ad per. H.F.L.I. in. K. peruenient, nulláq; in re opera minore, sed eisdem ferè gradibus insistens conabitur, ut multo maiore & uirtute & quantitate quam. M. sit ipsum perfectissimum. Q. uenenum oriatur. Quamobrem cũ semel id diuinitus nobis concessum fuerit (nam aliunde speret nemo) perpetuo hoc augeri poterit, non tantũ magnitudine sed in uires quoq; excrescent infinitas. Nec opus erit. M. iterũ diuturnis laboribus repetere, quod ut in humanis maximum quid uideri potest, ita ex his etiã qui. M. composuerint, assequuti sunt pauci.

Q. EST itaq; uenenum informans, ex omni parte perfectum, hoc est æquis elementis undiq; compositum. Quapropter (ut dictũ est) multo perfectius est quàm. M. & in uirtute excellens magis. nam præterquam ꝙ bifariam inficit & informat immutatq; sui ipsius speciem primam, deinde in. X. uel. Y. penè infinitũ. Est etiam ægritudinum hominum humanorum tum animi tum corporis efficax medicina, quippe qui perturbationes omnes expellat.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3607/A/4

bonosq; uiros, hoc est, non alieni inuidos efficiat similiter & conseruet. Corporeos autem humores si qua excesserint adæquet & constituat. Imbecillemq; senectutem ualentem inducat & confirmet.

FAC mixtionẽ cũ una parte. X. & duodecim partibus aquæ nostræ et tere subtiliter, deinde ponas in uno urinali non nimis alto, & superpone alembich sicut decet, & perluta bene totum urinale & alembich cũ omnibus iuncturis usq; ad nasum alembich, & permitte bene siccare, tunc pone super furnello, non cum cineribus sed super ferrum. itaq; totum urinale intret usque ad alembich, & claude eum luto circũ circa inter furnellum & urinale. Tunc incende ignem. s. qualẽ tu scis, & ueniet per alembich oleum simul cum aqua, & stabit supra aquam in colore citrino. Et sic continua ignem donec tota aqua distillauerit, tunc permitte infrigidari, & extrahe recipientẽ & separa oleum ab aqua, & aperi urinale: & inuenies corpus aliquantulum durũ, totum tamen frangibile & conteribile. Et si uis reitera distillationẽ, & fac per omnia ut supra dictum est, fundendo super corpus eandem aquam, uel aliam, & distilla, & non exibit tantum quantum prima uice, & tertia uice quasi nihil, & corpus remanebit in puluere non bene nigro, quod calcinabis hoc modo. Si corpus erit una uncia, superfunde uncias tres Mercurij & tere simul, & fiet amalgama, sicut butyrum. Tunc pone in scutella uitrea, & perluta eam à parte exteriori, & ponas super tripode super leuem ignem trium uel quatuor carbonũ, & semper misce cum baculo ligneo, & caue te, & liga os & nares, quia fumus eius destrueret dentes. Et sic perseuera miscendo do-

nec totus Merc. exiuerit, & remanebit corpus subtilius & magis nigrum, & hoc reitera ter & erit corpus discontinuatum & ualde nigrum. Tunc recipe illud & pone in butiuncula, & superfunde tantum de oleo supradicto quod madefiat & claude uas, & da ignem luminis per tres dies & siccabitur, & terra incipiet aliquantulũ albescere: Tunc superfunde aliud oleum (ut prius) & iterum cum eodem igne siccabitur & erit albior, & sic tertio. Quarto aũt erit in tanta albedine, ꝙ uidetur, uelle uisum auferre, lucens sicut perlæ orientales perfectissimæ. Deinde procede cum ære nostro, sale & gummi quæ fient unũ. Ignis tamẽ temperatus non nocet, sed melius in fimo.

VERUM cum operæprecium sit, quibus artibus nõ tantũ cognitio sed aliud quoddã quo intelligatur propositum in conficiendo opere, rõnẽ quandã quã practicen appellant prosequi tentemus: hanc ẽt partem, ut subiectũ tantum materiæ patitur, aperire. Simplici itaque. C. quadruplicem. D. per. G. primũ misceto & in uitreo uasculo, ad id quã optime conflato cõponito, lentissimo dehinc oblitũ glutine, os illi claudito, idq; tenuissimo igni super imponito & continuæ excoquito donec. C. per. H. in. F. & item ad. I. peruenerit. Et signo tibi niger fuerit color, quẽ tamen nõ attramenta, sed potius punica mala præmatura imitãtem uidebis, quod cum intueberis scito. C. D. per. H. F. I. & P. expatiari, interq;. C. & D. indissolubile fœdus conflatum inuicemq; eosdẽ in scipsos conuersos, calore uero eodem extrinsecus cõtinuante. C. D. in. L. & I. ingressi ad M. usque per. K. contendent. Quandoquidẽ color ille niger (nescio quo pacto) paulatim uertitur in candorem, De hinc in. K. croceũ. postremo in pretiosissimum suborẽ:

quo habito ab. H. hoc est à nigricante colore, adhunc usque terminum dies omnes dinumerato, eorumq́; summam dupplato: tantundemq́; etiam. M. ipsum iam ortũ uiuatiore igne suauiter foueto: quem recluso post hoc uase reuerenter accipito, & à sordibus siquæ fuerint mundato, ac cum eundem iterum paulo uehementiore in igne totos sex dies habueris, diligentissime tibi & amicis in usum seruato, bis mille etenim partes in propriam uirtutem naturamq́; mutabit.

CVM uero ex. M. faciendum. Q. curabis uncijs tribus. D. & uni. C. dragmã. M. adiungito, totumq́; in igne temperatissimo dies triginta excoquito, & per. K. transito, donec perfectum. Q. uideris rotundum & rubentem. Vel si ad lunam fuerit: Metallico candore infecto. Differũt nãq; ita. K. ut. M. rubens & candidus, & uterq;. Q. inuicem distant. Albicantis etenim. M. primus, uiridis rubore inspersus extabit. Secundus croceus nonnihil et splendide rubens. Tertius niueus & metallicus candor, qui ter mille partes. S. et. T. Z. uero ad quinq; millia in suã ipsius speciem & uirtutem mutabit. gignetq; (si tibi id uidebitur) ex se quoq; ualentissimum. Q. Quibus adeptis & perfectis artificum omnium te maximum putato, Deoq́; maximo & optimo gratias ubiq; & semper habeto. En tibi munusculũ præstantissime lector, quod quàm non falsum dictum sit futura etas uiderit.

S PLVMBVM.
T STANNVM.
V FERRVM.
X AVRVM.
Y ARGENTVM.
Z AES.

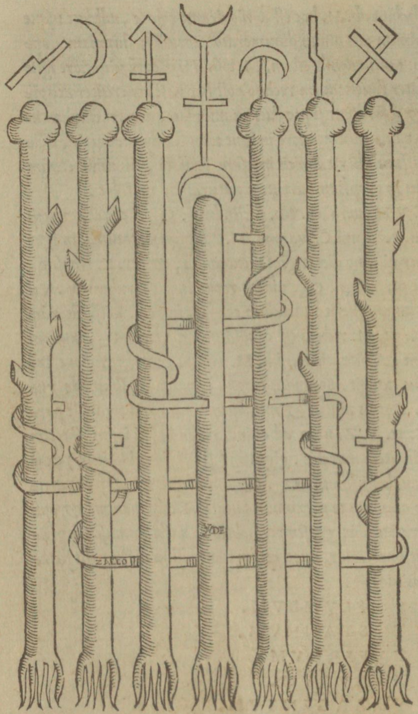

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3607/A/4

PINXIMVS compositionem arborum nemoris insi mul, modo dicamus naturam earum unam post aliam se- cundum posse nostrum, & primo incipiemus ab arbore cu- ius frons dictæ basis arboris tantummodo super corticem cir cunsonabat, & hoc de purgando ut hic.

Calidum siccum rubeum sicut æs igneum.

Calidum humidum croceum.

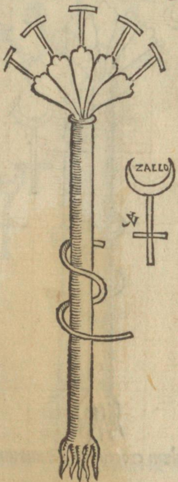

Factum humidum siccum nigrum sicut plumbum.

Frigidum humidum sicut argentum uiuum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3607/A/4

HAEC est arbor cui corrosis frondibus basis arboris intrabat semper &c.

Factum siccum album sicut plumbum.

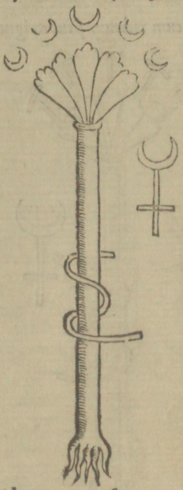

Factum humidum nigrum sicut argentum uiuum.

Calidum siccum sicut æs igneum.

Calidum humidum croceum sicut aurum sanguineum

HAEC arbor est cui corrosis frondibus basis arboris intrabat super lignum.

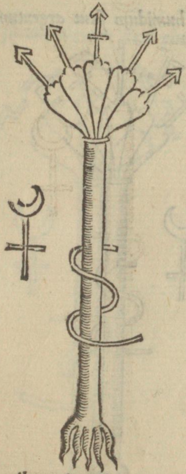

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3607/A/4

HAEC eſt arbor prima dextræ partis cuius cortex eſt corroſa & magnum quid de ligno & extremitas frōdis baſis arboris intrabat per medium eius paruum quid eminebat ad aliam partem.

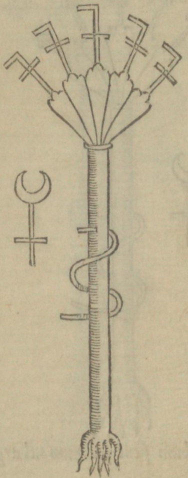

HAEC arbor secunda cuius cortex est corrosa & magnum quid de ligno & extremitas frondis basim arboris intrabat per medium eius & paruum quid emittebat ad aliam partem.

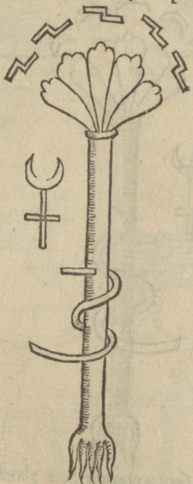

HAEC est arbor tertia, cuius cortex est corrosa & magnum quid deligno & extremitas frondis basis arboris intrabat per medium eius, & paruum quid eminebat ad aliam partem.

Calidum humidum croceum sanguineum.

Calidum siccum rubeum sicut æs igneum.

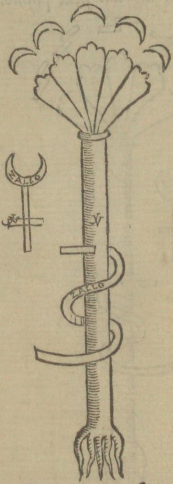

Factum humidum album sicut stannum.

Factum siccum nigrum sicut plumbum.

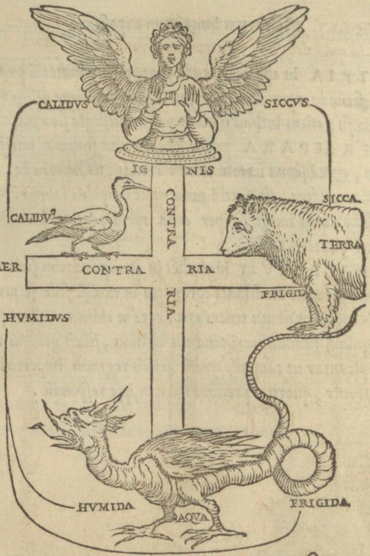

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3607/A/4

TRIA in opere seruanda sunt, primo materiã præpara, secundo opus continua, ne discontinuatione dissipetur, tertio sis patiens intima naturæ passim uestigia seruans.

PRAEPARA primo aquam uitæ summæ purificatam, & eã serua. Non tamen credas, ut liquor iste, quo cuncta madent, sit Bacchi candens ac limpidus humor. Nam te dum uarijs immensa per auia rebus, detines intentum, felices præteris undas.

PALATIVM ingrediẽs in quo quindecim sunt mansiones ubi Rex diademate coronatus in excelsa sede sceptrum totius orbis in manu tenens erit: corãm cuius maiestate filius cũ quinq; famulis uarijs indutis uestibus, flexis genibus regẽ deprecantur ut tam filio quãm seruis regnum impertiri dignaretur, quorum precibus nil Rex ipse respondit.

At filius

AT *filius indignatus ſeruorum ſuaſione, patrem in ſua ſede interemit. Fiat igitur amalgama cum aqua bene purgata &c.*

COLLIGIT *in tertio loco filius ſua ueſte patris ſanguinem, quod eſt ſecundum opus & in* Methodo *iam declaratum.*

EFFICITVR *fouea in quarta mansione, quæ fornax est: cuius altitudo sit duorum palmorum, latitudo autem sit digitorum quatuor.*

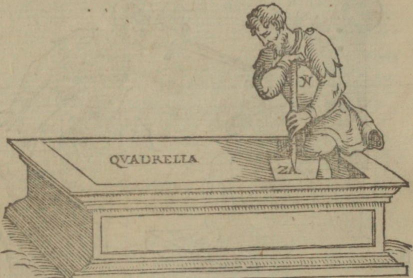

IN *mansione quinta filius male cogitans credit patrem in foueam deiectum relinquere, sed ambo in foueam cecidere per artem.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3607/A/4

SEXTA *uero manſio, eſt in qua curat adhuc filius exire: ſed unus uenit, qui ab illis ortus eſt in operatione ſecunda, & filium non exire permittit.*

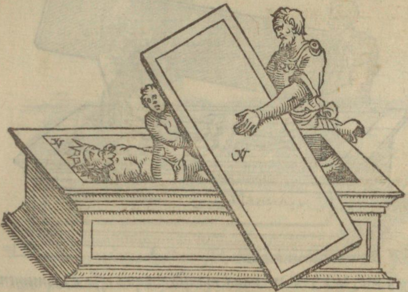
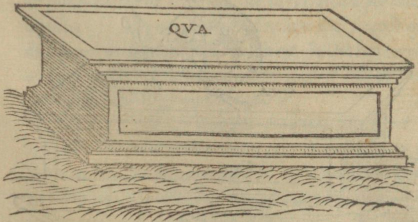
CVM *autem pater & filius ſunt in fouea, quæ ſeptima dicitur manſio, illis ſequitur putrefactio in cineribus ſeu balneo perquam calido.*